

ABSTRAKCIJA V KIPARSTVU

Oglej si fotografije kipov in poskusi ugotoviti, kaj predstavljajo?

Donald Buglass, Forma viva 2013 v Kostanjevici na Krki

Donald Buglass, Ladja, 2013, Forma viva Kostanjevica na Krki

Rojen leta 1962 na Novi Zelandiji. Diplomiral je leta 1991 na Nacionalni umetniški šoli Akademije v Sydneyju. Je član Združenja umetnikov v naravi (AININ). Sodeloval je na mnogih kiparskih simpozijih po celem svetu.

Ustvaril je eliptično, podolgovato in narobe obrnjeno silhueto barke, konstruirano iz lesenih kolotov, ki med sabo, zgolj s pomočjo fizikalnih zakonitosti, podpirajo drug drugega. Ideja umetnika temelji na tradiciji gradnje iglujev. Umetniško delo nosi v sebi idejo nomadstva in bivanja, tesno povezanega z naravo.

James P. Nestor, Forma viva 2000 v Kostanjevici na Krki

James P. Nestor, Koliščarji, 2000, Forma viva Kostanjevica na Krki

James Nestor je študiral na mnogih ameriških univerzah. Je redni profesor za kiparstvo na Indiana University of Pennsylvania, kot gostujoči profesor je gostoval na številnih akademijah, med drugim leta 1999 tudi na ALUO v Ljubljani.

Kot umetnik Nestor za svoje izražanje uporablja raznolike materiale in umetniške pristope. Poleg skulpture in instalacije je v njegovem izražanju pogosto prisoten tudi performans. Poudarek daje na ponovni uporabi zavrženih materialov in predmetov, saj, kot pravi, jih na takšen način ponovno osmisli. Nestorjeva kiparska kompozicija v Kostanjevici na Krki se nanaša na kulturo koliščarjev. Oblikovana je iz železnih palic in kosov lesa, kar daje sami kompoziciji posebno zračnost in lahkotnost.

Kipi na fotografijah predstavljajo predmete ali stvari, ki ne posnemajo oblik resničnega sveta. Ne predstavljajo **predmetnega sveta**, predstavljajo pa **likovne odnose**. S temi odnosi umetniki izražajo svoja najgloblja čustva.

Henry Moore, Knife Edge Two Piece, bron, 1962-65, London

Henry Moore (1898-1986) je najslavnejši britanski kipar 20. stoletja. Najbolj znan je po bronastih kipih, ki so javno razstavljeni na številnih delih sveta. Oblike njegovih skulptur so navadno upodobitve človeškega telesa, ki so močno poenostavljene, kar abstrahirane. S svojo obliko spominjajo na mehko zaobljene hribe Yorkshira, pokrajine, v kateri je bil rojen. Uporabljal je kamen, bron in v zadnjem obdobju tudi les.

Umetnikova neposredna inspiracija za pričujočo skulpturo je bila oblika fragmenta kosti. Ta ga je s svojo usklajeno, mehko obliko tako prevzela, da jo je prevzel kot formo svojega izražanja. Bronasti kip *Knife Edge Two Piece* je postavljen v neposredni bližini Westminsterke palače v Londonu. Velikokrat služi kot ozadje za novinarske predstavitve novic iz domov parlamenta.

Nekateri kipi so predmetni, drugi abstraktni. Kiparstvo, ki v svojih oblikah ne predstavlja predmetnega sveta, imenujemo abstraktno kiparstvo.

Poenostavljanje imenujemo s tujko abstrahiranje.

(abstrahere (lat.) = vzeti stran)

Abstraktno kiparstvo je na videz svobodno in neformalno. Abstraktni kipi puščajo gledalcu več prostora za njegov osebni pogled.

David Smith, Cubi VI, 1963, nerjaveče jeklo, Izraelski muzej v Jeruzalemu

Za oblikovanje kipov so se v 20. stoletju pojavili novi materiali, različni načini obdelave kipa in usmerjenost k abstrakciji.

Materiali, iz katerih oblikujejo abstraktni kiparji, so kamen, bron, jeklo, les, umetne mase, aluminij, tkanine, vrvi, naravni materiali ...

Richard Serra, Intersection 1992, korten, Basel

Richard Serra (1939) je ameriški minimalistični kipar in video umetnik, znan po kipih iz jeklenih plošč. V začetku leta 1960 je začel uporabljati nekonvencionalne, industrijske materiale in poudarjati njihove fizikalne lastnosti, predvsem njihovo grobo, surovo teksturo. Svoje skulpture iz ogromnih jeklenih plošč je postavljajl v urbane prostore, kjer so prav zaradi svoje monumentalnosti na gledalce veličastno delovali. Tako se je na svojstven način vzpostavljajl odnos med telesom gledalca in skulpturo v prostoru.

Intersection II (1992) je ogromna skulptura iz jekla s površino rjastega videza (korten), ki je postavljena v mestnem središču na Theaterplatzu v Baslu. S svojo izčiščeno, minimalistično formo privablja obiskovalca, da zaokroži okoli skulpture, se pomakne skozi negativen prostor, ki nastaja med monumentalnimi ploščami, in doživi izrazno moč materiala in oblike.

Abstraktna umetnost se kaže v različnih zvrsteh. Pod vplivi tehničnega razvoja se je razvil konstruktivizem. Skulptura se imenuje konstrukcija. Gre za odprte, zračne geometrične forme.

V slovensko kiparstvo je vnesel nove pristope kipar Jakob Savinšek. Kipi so upodobljeni poenostavljeno, detajli so opuščeni.

Jakob Savinšek, 1961, kamen, Gaubüttelbronn

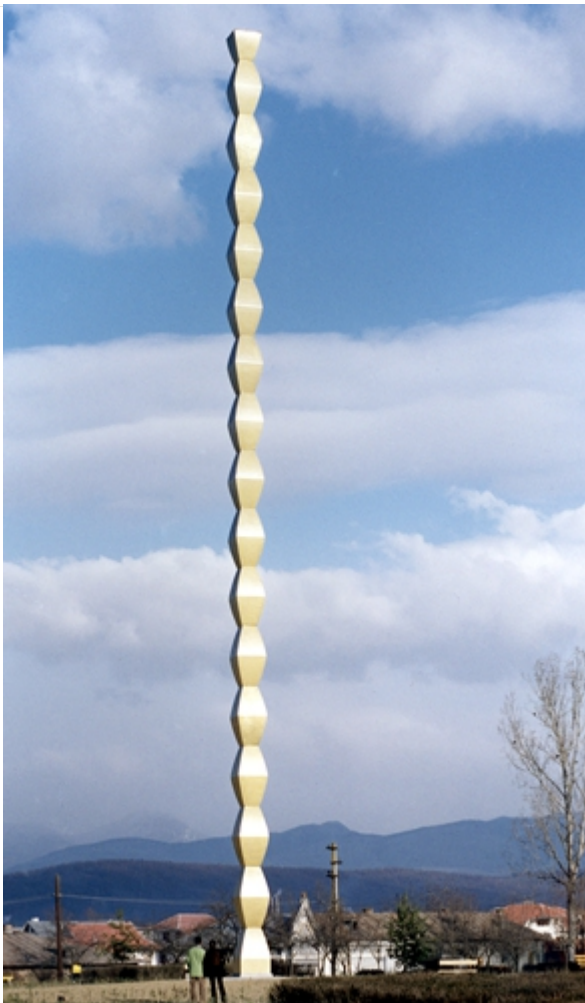
Jakob Savinšek (1922-1961) je ustvaril je vrsto spomenikov v različnih krajih po Sloveniji. Je avtor številnih portretov svojih sodobnikov: Božidarja Jakca, Otona Župančiča, Mile Kačič, Izidorja Cankarja, Borisa Kidriča, Franca Rozmana - Staneta, Janeza Trdine, Dragotina Ketteja pred novomeškim rotovžem ... S kiparjem Janezom Lenassijem sta bila leta 1961 pobudnika mednarodnega kiparskega simpozija Forma viva v Kostanjevici na Krki in Seči pri Portorožu.

V svojih delih je kipar z lahkoto prehajal iz figuralike v abstrakcijo, od drobnih formatov do monumentalnih figur. Bil je med slovenskimi avtorji, ki so popeljali ustvarjalnost iz okvirov figuralike v novo izraznost. Pričujoči kip je leta 1961 izdelal na nekem kiparskem simpoziju v Nemčiji. V njem se umetnik približuje čisti formi, neobremenjen s predmetnostjo. Dinamična razporeditev geometrijskih oblik povleče gledalčevo oko navzgor, kjer se ob najvišjem členu umiri in obstane.

POVZETEK

Ko govorimo o abstraktnih kipih, pri tem opisujemo kipe, ki v svojih oblikah ne predstavljajo predmetnega sveta. Abstraktni kiparji se ukvarjajo z nepredmetno umetnostjo. V svojih kipih raziskujejo organizacijo oblik in likov ter odnose med njimi. Njihovi kipi utelešajo likovno formo, ki nosi duhovno vsebino.

Materiali abstraktnih kipov so: kamen, bron, jeklo, les, umetne mase, tkanine, aluminij, naravni materiali, vrvi ...

Constantin Brancusi, Neskončni steber, 1937, železo in jeklo

Constantin Brancusi (1876-1957) je bil romunski kipar, slikar in fotograf, ki pa je večino svojega ustvarjalnega življenja preživel v Franciji. S svojimi deli je postal pionir modernizma v likovni umetnosti in je imel pomemben vpliv na umetnost 20. stoletja.

Steber na sliki je med njegovimi najslavnejšimi deli. Stoji v parku Targu Jiu v Romuniji, v deželi, v kateri je bil umetnik rojen. S stebrom, ki je visok skoraj 30 metrov, je Brancusi postavil poseben spomenik svoji deželi. Členi, ki jih je umetnik nanizal v višino, spominjajo na oblike, kakršne so že od davne preteklosti za svoje lesene hiše oblikovali romunski kmetje. Sam steber je ena izmed treh skulptur, ki jih je Brancusi postavil v spomin na junaški upor meščanov proti nemški cesarski vojski v prvi svetovni vojni. Steber neskončnosti simbolizira poklon neskončnemu številu žrtev padlih herojev in njihovo (brez odstavka) večno življenje. Brancusijev steber se nam zdi na prvi pogled preprost, a vendar s svojo čisto lepoto in jasnim ritmom oplemeniti pokrajino, v kateri je postavljen.

Andy Goldsworthy, Cone, 1990, Royal Botanic Garden, Edinburgh

Abstraktna dela ustvarjajo tudi umetniki, ki delujejo v naravnem prostoru, velikokrat na odmaknjenih krajih, daleč od ljudi. Takšna umetniška dela so minljiva, saj nanje delujejo podnebne razmere in letni časi. Ohrani jih fotografija.

LIKOVNA NALOGA

Izdelaj abstraktni kip na temo izolacija. Temeljito premisli kako bi na kiparski način obdelal to temo, Material s katerim kipariš izbereš sam/a. Fotografijo kipa pošlji do 4. maja 2020 na enaslov: vitomirvitomir@gmail.com

Viri: **Likovna umetnost 9**, i-učbenik za likovno umetnost v 9. razredu OŠ, Vlasta Henigsman, Silva Karim, renata Kern